

Finansdepartementet, SØ

Høring – Forsøksordning med arbeidsfradrag for unge.

Kommentarer til høringsnotatet.

Jeg opplever hele høringsnotatet som en mistenkeliggjøring av oss som av mange ulike grunner ikke er i stand til å være i inntektsgivende arbeid og som, etter grundige prøver og vurderinger hos NAV, har fått innvilget uføretrygd.

I innledningen til høringsnotatet sier Regjeringen at de vil trappe opp bruken av arbeidsmarkedstiltak og legge til rette for mer opplæring, mer bruk av lønnstilskudd og teste ut et nytt, arbeidsrettet ungdomsprogram for unge som trenger hjelp for å komme i jobb. Hvorfor venter man ikke på resultatet av alle disse tiltakene før en prøver ut ytterligere tiltak?

I Fri fagbevegelse 01.04.2025, oppdatert 25.04.2025 står det: «Nå har et flertall i arbeids- og sosialkomiteen på Stortinget gått inn for å be regjeringen om å øke fribeløpet fra dagens nivå». Dette er ikke omtalt i høringsnotatet.

I høringsnotatet virker det som at det er det lagt til grunn at mange av de som trygdemyndighetene har godkjent å ikke ha inntektsevne og gitt uføretrygd, likevel ikke burde ha fått den uføregraden de har fått. Tror de ikke at trygdemyndigheten gjør god nok jobb? Eller er det kravene som må oppfylles før uføretrygd innvilges, som er mangelfulle? Er tilretteleggingen for personer med spesielle utfordringer god nok?

Folketrygdloven har flere bestemmelser om stønad til uføre i jobb, se kapittel 10 og 11. Kanskje økt bruk av disse stønadene har bedre virkning enn arbeidsfradrag? Hva med bedre oppfølging av kravene til tilrettelegging?

Jeg mener derfor at utgangspunktet for en slik forsøksordning er feil. Fra notatet: «Enslig ufør med tidligere inntekt på 4 G som går fra 100 % uføretrygd til arbeid». Hva om man i stedet starter i den andre enden: «Enslig som går fra lønnsinntekt på 4 G til 100% uføretrygd»? Hvordan ser saken ut da? Den som går fra arbeid til 100 % uføretrygd, **går betydelig ned** i inntekt. 4G etter satsen fram til 1. mai 2025 blir 496 112, 66% gir da 327 433 kroner i pensjon. Hvem ønsker å slutte å jobbe og motta uføretrygd når de da får mye lavere inntekt både før og etter skatt? Svært få vil jeg anta, men omstendighetene kan gjøre det nødvendig. Om noen få skulle synes det er greit å få mye lavere inntekt, og ha klart «å lure til seg» uførepensjon, er det vel lite sannsynlig at ekstra fradrag i arbeidsinntekt vil få **dem** til å endre mening? Det er i hvert fall ikke skatten på lønn som er årsaken til at en del av oss, ender opp som uføretrygdede.

Hvilke skatteregler er det som hindrer uføre med større rest inntektsevne enn den inntektsevnen som er lagt til grunn ved fastsetting av uføregrad, i å arbeide? Det finnes ingen slik regel. Det er **folketrygdloven** som inneholder reglene om avkortning av uføretrygden når inntektsevnen viser seg å være høyere enn forutsatt ved innvilgelse av uføretrygd. Dette er ingen urimelig regel. Det vil være urimelig om en som har fått innvilget høyere uføregrad enn vedkommende faktisk har rett til, skal kunne fortsette å ha hele eller deler av den innvilgede trygden ved siden av lønnsinntekt eller næringsinntekt, mens alle andre må klare seg uten slik ekstra stønad!

Siden hovedhensikten med et arbeidsfradrag, er oppgitt å skulle gjøre det mer fristende for de som, av ulike årsaker, bl.a. uførehet, ikke arbeider utenfor hjemmet, i å ta jobb med lønnsinntekt eller starte egen bedrift, kan det være på sin plass å minne om hvilke krav som må oppfylles for å få innvilget uføretrygd :

Folketrygdloven § 12-1: «**Formålet med uføretrygd** er å sikre inntekt for personer som har fått sin **inntektsevne varig nedsatt** på grunn av **sykdom, skade eller lyte**.», § 12-5: «Det er et vilkår for rett

til uføretrygd at vedkommende har gjennomgått hensiktsmessig behandling for å bedre inntektsevnen. Med mindre åpenbare grunner tilsier at arbeidsrettede tiltak ikke er hensiktsmessige, kan uføretrygd bare gis dersom vedkommende har gjennomført eller har forsøkt å gjennomføre individuelle og hensiktsmessige arbeidsrettede tiltak uten at inntektsevnen er bedret. Når det skal avgjøres om et behandlingstiltak eller et arbeidsrettet tiltak er hensiktsmessig, legges det vekt på alder, evner, utdanning, yrkesbakgrunn og arbeidsmuligheter. Det skal også legges vekt på om vedkommende kan få arbeid dersom han eller hun pendler eller flytter. Når det fremmes krav om uføretrygd, skal det dokumenteres at funksjonsevnen har vært vurdert av lege eller annet fagpersonell.», §12-6: «Det er et vilkår for rett til uføretrygd at vedkommende har varig sykdom, skade eller lyte. Når det skal avgjøres om det foreligger sykdom, legges det til grunn et sykdomsbegrep som er vitenskapelig basert og alminnelig anerkjent i medisinsk praksis. Sosiale eller økonomiske problemer gir ikke rett til uføretrygd. Den medisinske lidelsen må ha medført en varig funksjonsnedsettelse av en slik art og grad at den utgjør hovedårsaken til nedsettelsen av inntektsevnen.» og § 12-7: «Det er et vilkår for rett til uføretrygd at evnen til å utføre inntektsgivende arbeid (inntektsevnen) er varig nedsatt med minst halvparten. For personer som mottar arbeidsavklaringspenger når krav om uføretrygd settes fram, er det tilstrekkelig at inntektsevnen er varig nedsatt med 40 prosent. Ved vurderingen av hvor mye inntektsevnen er nedsatt, legges det vekt på alder, evner, utdanning, yrkesbakgrunn og arbeidsmuligheter på hjemstedet eller andre steder der det er rimelig at vedkommende tar arbeid. Inntektsmulighetene i ethvert arbeid som vedkommende nå kan utføre (inntekt etter uførhet) sammenlignes med inntektsmulighetene som vedkommende hadde før uføretidspunktet (inntekt før uførhet). Dersom sykdommen, skaden eller lytet har redusert inntektsevnen gradvis over flere år, kan det tas utgangspunkt i inntektsevnen før sykdommen, skaden eller lytet oppsto.»

Etter å ha lest ovenstående, er det vanskelig å se for seg at mange av oss som har fått innvilget uføretrygd på grunn av «**varig** nedsatt inntektsevne» skal kunne være aktuelle for å delta mer i arbeidslivet enn det som er forutsatt ved fastsetting av uføregraden. Folketrygdloven har dessuten flere bestemmelser som gjør det utfordrende å ha arbeidsinntekt ved siden av uføretrygd.

Folketrygdloven § 12-14 4. ledd: «Den uføretrygdede skal opplyse om forventet pensjonsgivende inntekt og om endringer i inntekten. Dersom det er utbetalt for lite eller for mye, skal det foretas et etteroppgjør. Dersom det er utbetalt for lite, skal differansen etterbetales som et engangsbeløp. For mye utbetalt uføretrygd kan inndrives uten hensyn til skyld og kan avregnes i framtidige ytelser som omfattes av [§ 22-16](#) tredje ledd og AFP i offentlig sektor. Krav om tilbakebetaling av for mye utbetalt uføretrygd er tvangsgrunnlag for utlegg. Kravet kan inndrives av Innkrevingssentralen for bidrag og tilbakebetalingskrav etter reglene i bidragsinnkrevingssloven.»

Denne bestemmelsen hindrer spontan økt jobbing. Det kreves nemlig at opplysninger om forventet inntekt og endringer i inntekt skal gis på forskudd! Det kan være litt vanskelig i praksis. Da reglene for avkortning av uføretrygden mot lønn er svært vanskelige å forstå, blir økonomien til de av oss som har noe arbeidsinntekt ved siden av uføretrygden, uoversiktlig. Noe så enkelt som etterbetaling av lønnsforhøyelse, kan føre til store problemer etterpå, forteller de som jobber en del ved siden av uføretrygden. Må disse reglene være så strenge?

Jeg mener derfor at det er stort behov for endringer i folketrygdloven med formål å gjøre det enklere for uføre å ha noe arbeidsinntekt ved siden av uføretrygd, og at det er mye bedre å bruke ressurser på det, enn på et kostbart skatteeksperiment.

Oslo, 5. juli 2025

Ønsker å være anonym og oppgir derfor ikke navn og adresse.